

Faktencheck Affenpocken (MPX)

Informacije o simptomima, prevenciji, u slučaju sumnje i nakon potvrđivanja infekcije

Trenutno postoji epidemija majmunskih boginja širom sveta, a takođe i u Austriji. Ako imate simptome, posebno nakon visokorizičnih kontakata, obratite se svojoj lekarki ili svom lekaru ili pozovite zdravstvenu liniju 1450!

Majmunске boginje su bolest koja se mora prijaviti.

Šta su majmunске boginje?

Majmunске boginje (engleski: Monkeypox, MPX) su prouzrokovane virusom majmunskih boginja.

Kako se prenose majmunске boginje?

- Direktan kontakt sa osipom, plikovima ili bubuljicama bolesnih osoba, npr.:
 - poljupci
 - zagrljaji
 - milovanje
 - seks
- Kontakt sa korišćenim predmetima, npr.:
 - peškiri
 - posteljina
 - odeća
 - posuđe
 - seks igračke

- Kapljične infekcije, npr.:
 - duži razgovori sa malom distancom

U slučaju bliskog kontakta (uključujući seksualni kontakt) sa bolesnim ljudima, verovatnoća prenošenja je velika. Sadržaj plikova je veoma zarazan.

Koje simptome prouzrokuju majmunske boginje?

- U početku se javljaju opšti simptomi bolesti (5 do 21 dan nakon kontakta sa bolesnom osobom):
 - temperatura, drhtavica, iscrpljenost
 - Bolovi: glava, leđa, mišići
 - otok limfnih čvorova
 - Promene na koži se pojavljuju nakon 1 do 3 dana:
 - osip: mrlje, plikovi, bubuljice
 - može se pojaviti po celom telu, uključujući i sluzokožu, i izazvati jak bol
 - kasnije se formiraju kraste i otpadaju
 - linkovi za fotografije: <https://www.ecdc.europa.eu/en/monkeypox/images-monkeypox-lesions>
- zarazni ste dok sve kraste ne otpadnu i sve promene na koži ne zacele (obično 3-4 nedelje).

Koliko su opasne majmunske boginje?

- U normalnim okolnostima, simptomi nestaju sami nakon nekoliko nedelja.
- U izuzetnim slučajevima, tok bolesti može biti težak, pa čak i fatalan:
 - dodatne infekcije kože
 - zapaljenje pluća
 - upala oka sa trajnim oštećenjem oka
- Sledeće grupe ljudi imaju povećan rizik od teškog toka majmunskih boginja:
 - novorođenčad i deca (mlađi od 12 godina)
 - trudnice
 - veoma stari ljudi (stariji od 80 godina)
 - osobe sa slabim imunitetom

Kako mogu da sprečim majmunske boginje?

- Strogo obratite pažnju na higijenu
- Nemojte biti u bliskom kontaktu sa bolesnim osobama
- Nemojte biti u kontaktu sa predmetima koje koristi bolesna osoba
- Izbegavajte česte promene partnera i/ili anonimne seksualne kontakte

Kondomi ne pružaju dovoljnu zaštitu kod seksualnog kontakta. Bliski (kožni) kontakt (uključujući seksualni kontakt) je dovoljan za prenošenje virusa!

Šta da radim ako posumnjam na majmunske boginje?

Kontrolna lista: Da li se jedno ili više od sledećeg odnosi na mene?

- Da li imam poteškoća?
- Da li sam bio u bliskom kontaktu sa nekim kome su dijagnostikovane majmunske boginje?
- Da li sam imao mnogo bliskih kontakata u poslednjih 21 dan?
 - Takođe seksualnih kontakata?
 - Pre svega sa nepoznatim osobama?
- Da li sam bio na mestu gde su se pojavile majmunske boginje?

Ako je ovo tačno:

- Strogo izbegavajte dalji kontakt i obezbedite dobru higijenu
- Kontaktirajte lekarku ili lekara ili telefonsku liniju 1450
- Konsultujte se sa lekarkom ili lekarom
 - Blagovremeno se telefonski prijavite!

Bio sam u kontaktu sa osobom koja je imala majmunske boginje. Šta da radim?

- Strogo izbegavajte bliski kontakt
 - Posebno za rizične grupe
- Obratite pažnju na higijenu

- Pozovite zdravstvenu liniju 1450
 - Pripravite informacije o svojim simptomima, svim prethodnim vakcinacijama protiv malih boginja i o poslednjem kontaktu sa bolesnom osobom
- Zvanično prijavljene kontakt osobe mogu i dalje da se vakcinišu nakon kontakta, vakcinacija treba da se obavi najranije 4 dana nakon kontakta, a preporučljivo je najkasnije u roku od 14 dana
 - Lokalne zdravstvene vlasti imaju detaljne informacije o tome
- U slučaju poteškoća, obratite se lekaru ili lekarki

Šta da radim ako imam potvrđenu bolest majmunskih boginja?

- Zvanična izolacija do zarastanja svih kožnih lezija:
 - Lekarski pregled potvrđuje da su sve promene na koži zarasle
 - Strogo izbegavajte bilo kakav fizički kontakt sa drugim ljudima
 - Ako u domaćinstvu ima nekoliko ljudi, pobrinite se da ostanete u svojoj sobi, u idealnom slučaju koristite svoj toalet i kupatilo
 - Ne delite kućne predmete, peškire, posteljinu sa drugim osobama
- Obaveštenje o kontakt osobama zdravstvenim organima:
 - (bliski) kontakti u poslednjih 21 dan
 - Kontakt osobe se mogu vakcinisati nakon kontakta
- Medicinska nega:
 - Ako se vaše zdravstveno stanje pogorša, obratite se zdravstvenoj liniji 1450 ili svom lekaru

Šta da radim nakon što se završi zvanična izolacija?

- Očistite i dezinfikujte korišćene stambene prostorije
 - Precizno uputstvo možete pronaći u „Empfehlungen für Patient:innen und Haushaltsangehörige zur abschließenden Reinigung und Desinfektion bei bestätigter Affenpocken-Infektion“
- Seksualni odnos treba praktikovati zaštićeno još 8 nedelja (kondom)

Kako da dobijem vakcinu protiv majmunskih boginja?

U Austriji je trenutno dostupan ograničen broj vakcina protiv majmunskih boginja. Sledeće osobe se mogu vakcinisati:

- Preventivna vakcinacija dostupna je zdravstvenim radnicima sa visokim rizikom od infekcije, kao i osobama sa ličnim rizičnim ponašanjem, odnosno osobama koje često menjaju seksualne partnere, posebno muškarcima sa istopolnim partnerima.
- U slučaju kontakta sa osobom koja boluje od majmunskih boginja, vakcinacija je dostupna i nakon izlaganja, odnosno nakon kontakta.
 - Dokazana kontakt osoba („vakcinacija nakon izlaganja“)
 - Idealno u roku od 4 dana, najviše 14 dana nakon kontakta
 - Osobe sa ličnim rizičnim ponašanjem, odnosno osobe koje često menjaju seksualne partnere, posebno muškarci sa istopolnim partnerima

Gde mogu da se vakcinišem?

- Vakcinaciju organizuju zdravstvene vlasti
- Ako ste kontakt ili osoba u riziku, obratite se svom lokalnom zdravstvenom organu

Gde mogu da se testiram?

- Ako se sumnja na infekciju majmunskim boginjama, dalje razjašnjenje sprovodi lekar
 - Obavezna je prethodna telefonska prijava [pogledajte takođe: Šta da radim ako posumnjam na majmunske boginje?]

Gde mogu pronaći više informacija o majmunskim boginjama?

- Austrija
 - [Humane Affenpocken \(sozialministerium.at\)](https://www.sozialministerium.at)
 - [Affenpocken - AGES](#)
 - [Wissen statt Vorurteile – Affenpocken – Aids Hilfe Wien](#)

- Evropa
 - [Monkeypox \(europa.eu\)](#)
 - [Joint ECDC-WHO Regional Office for Europe Monkeypox Surveillance Bulletin \(europa.eu\)](#)
 - [RKI - Infektionskrankheiten A-Z - Affenpocken](#)
 - [UK –Monkeypox: background information](#)
- Svet
 - [Monkeypox outbreak 2022 - Global \(who.int\)](#)
 - [Monkeypox | Poxvirus | CDC](#)
- Kontaktirajte lekara ili lekarku
 - 1450
 - [„Arztsuche“ \(aerztekammer.at\)](#)
- Provera simptoma
 - [Symptomchecker der Charité: PoxApp \(charite.de\)](#)